

LESPAKKET VOOR

DE DERDE GRAAD VAN HET BASISONDERWIJS

Regina Slusny

Oorlogskind tussen twee werelden

**VRE
DES**
CENTRUM

NODIG

Een klaslokaal, een smartboard of beamer, bijgeleverde powerpoint presentatie en invulboekjes leerlingen.

DUUR

1 lesuur

VOOR

leerlingen uit het 5e en 6e leerjaar

HANDIG

Deze documentaire met naverwerking sluit aan bij de eindtermen Nederlands en Mens en Maatschappij.

Op de achterkant van het invulblaadje staat een **lege woordenwolk**.

Laat de leerlingen hier de belangrijkste woorden invullen die voorkomen in het verhaal van Regina.

- *Kunnen de leerlingen aan de hand van deze woorden het verhaal opnieuw vertellen?*

Aan de slag!

De meest logische volgorde is om te starten met het tonen van de educatieve **documentaire**.

Na het kijken kan je de **powerpoint** openen.

Hier overlopen we **3 tijdlijnen**:

- **Tijdlijn**
- **Tijdlijn WOII in België**
- **Tijdlijn Regina**

Slide 1 en 2 kan je klassikaal met de leerlingen overlopen om opnieuw een situering in tijd en ruimte te maken. Slide 3 is een doe opdracht voor de leerlingen. De tijdlijn van Regina staat ook op het invulblaadje, deel deze van tevoren uit aan de aanwezige leerlingen.

De leerlingen verbinden eerst de gebeurtenissen op de juiste plaats van de tijdlijn. Dit kan klassikaal worden overlopen. Laat de leerlingen nadien het invulblaadje invullen.

- *Wat gebeurde er wanneer?*

Wat gebeurde er eerst?

De leerlingen schrijven vervolgens adjectieven of tekenen emoji's op de tijdlijn van Regina.

- *Wat voelen ze bij welke gebeurtenis?*
Of hoe zou Regina zich gevoeld hebben?

VRAAGGESPREKJE

- *Denk je dat alle kinderen zo veel geluk hebben?*
- *Heb je zelf al eens een moeilijke keuze moeten maken?*
- *Heb je zelf al uitsluiting/discriminatie gezien?*
- *Zijn er woorden die je niet begrepen hebt?*

** verklarende woordenlijst op het einde*

OPTIONEEL

Voorleesmomentje Georges Suchowolski

Regina trouwt met haar man Georges Suchowolski in 1960. Ook hij was tijdens de Tweede Wereldoorlog een ondergedoken kind. Zijn verhaal loopt echter heel anders dan het verhaal van Regina. Luister je mee?

VRAAGGESPREKJE

- *Zien de leerlingen gelijkenissen met het verhaal van Regina, welke? En wat is er anders?*
- *Kan je op de tijdlijn van Regina ook enkele belangrijke gebeurtenissen uit het verhaal van Georges plaatsen?*
- *Welk kind had denk je het meeste geluk?*
- *Denk je dat het eenvoudig is om met veel mensen onder te duiken? Moet je stil zijn?*
- *Wat zou je meenemen in één rugzak moest je onderduiken?*
- *Ken je het verhaal van Anne Frank? Wat weet je hierover?*

“

De kleine Georges is 4 jaar wanneer de oorlog in België uitbreekt. Zijn vader beslist al snel na de eerste maatregelen tegen de Joden om onder te duiken. Ze verlaten hun vertrouwde huis en verhuizen in Antwerpen naar wel 5 verschillende adressen. Georges duikt onder met zijn ouders, zijn zus Suzanne en zijn grootouders. Telkens opnieuw moeten ze zich aanpassen aan hun nieuwe onderkomen. Ze veranderen ook hun achternaam naar ‘Sommers’, een niet-Joodse naam en laten door het verzet* valse identiteitspapieren maken.

Het is best moeilijk om schuilplaatsen te vinden voor een hele familie, en de vader van Georges wil absoluut dat de familie samenblijft. De familie Suchowolski is Franssprekend, dat was toen de gebruikelijke taal voor de diamantsector in Antwerpen. Het is niet eenvoudig om een familie te vinden die je kan helpen in Vlaanderen, als je zelf Frans spreekt. Om deze reden beslist de vader van Georges om onder te duiken in Wallonië, waar de mensen Frans spreken. Bovendien val je in de kleine dorpjes in de Ardennen minder op, dus de kans om gepakt te worden is kleiner. Einde september 1942 verhuist de familie naar Durbuy, en begin januari 1943 naar een ander dorpje in Wallonië; Bonsin. Hier leeft Georges ondergedoken op een boerderij, samen met zijn ouders. Zijn grootouders en zusje vinden bij een ander gezin onderdak.

In juli 1943 houden de Duitsers een klopjacht, en ze vallen ook binnen in het huis waar Georges en zijn ouders zijn ondergedoken. De kleine Georges zit op dat moment op zijn kamertje, terwijl zijn ouders beneden in het huis worden opgepakt. Uit het raam ziet hij hoe zijn ouders en de mensen die hen onderdak gaf met de Duitsers worden meegenomen. Hij zal zijn ouders nadien nooit meer terugzien. Hij is dan 8 jaar, zijn zusje Suzanne 13. Georges wordt hierna opgenomen door een ander gezin, en wordt van zijn zus Suzanne gescheiden. Ze schrijven elkaar briefjes, maar Georges is bang is voelt zich heel alleen. In 1944 komen ook zijn grootouders en zus om in een Amerikaans bombardement nabij Namen. Hij overleeft als enige van heel zijn familie de Tweede Wereldoorlog.

”

*Georges en Regina beslisten in 2012 om hun herinneringen en verhaal te laten neerschrijven in het boek:
“Vergeten oorlogskinderen: het levensverhaal van de ondergedoken Joodse kinderen Regina en Georges”
door Paul De Keulenaer.*

Verklarende woordenlijst

Jodenvervolgving

Jodenvervolgving is het georganiseerd geweld tegen Joodse mensen. De bekendste Jodenvervolgving is de Holocaust, de systematische vervolging en moord op Joden door de nazi's in Duitsland en bezet Europa voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de Holocaust kwamen naar schatting 6 miljoen mensen om het leven.

Razzia

Een razzia (of klopjacht) is een (door de overheid) georganiseerde grote opsporing of jacht op een groep mensen. Deze werden door milities, de politie of het leger uitgevoerd. Regina vertelt over de razzia's in Antwerpen, waarbij de Duitsers straten afsluiten en huis per huis op zoek gaan naar Joodse mensen, om deze weg te voeren. Ze kregen hierbij in Antwerpen soms hulp van de Antwerpse politie. De Duitsers kenden de adressen van de Joodse mensen door de Jodenregisters en wisten dus waar ze woonden.

Jodenregister

Een Jodenregister is een lijst waar alle Joodse mensen in staan geschreven. Joodse mensen waren tijdens de Tweede wereldoorlog verplicht om zich in die lijst te laten opnemen.

Kazerne Dossin

Dit is de plaats in Mechelen waar de Joodse mensen bij elkaar werden gebracht na een razzia of arrestatie, en van daaruit werden ze op treinen gezet naar het vernietigingskamp Auschwitz in Polen. Vandaag is dit een museum ter nagedachtenis aan de mensen die werden weggevoerd, en waarvan de meesten niet levend terug kwamen. In totaal gaat dit over meer dan 25.000 mensen.

Auschwitz

Auschwitz was een concentratiekamp dat tijdens de Tweede Wereldoorlog door nazi-Duitsland in Polen werd gebouwd. Auschwitz was het grootste van alle Duitse concentratiekampen. Ongeveer 1,3 miljoen mensen werden naar Auschwitz gedeporteerd waarvan 1,1 miljoen mensen daar om het leven kwamen. De meeste slachtoffers waren Joodse mensen.

Joods Orthodox

Dit is een stroming binnen het Jodendom, waarbij Joodse mensen strikt leven volgens de wetten van de Joodse Bijbel. Zo zijn er vb. spijswetten die bepalen wat ze wel en niet mogen eten: Joden mogen geen varkensvlees eten en melkproducten en vlees mogen niet tezamen gebruikt worden. Ook de Sjabbat is een onderdeel van deze regels. In totaal zijn er zo meer dan 613 geboden (mitsvot in het Hebreeuws) die gevolgd (moeten) worden.

Depot

Een depot is een grote ruimte waar je zaken kan bewaren of achterlaten. Het depot uit Regina's verhaal is een groot leegstaand gebouw in Hemiksem waar de Duitsers tijdens de oorlog verblijven.

Cour

Cour is een Frans woord dat een klein koertje of tuin betekent, achter aan het huis.

Sjabbat

De sjabbat (of sabbat) is de wekelijkse rustdag van de Joodse mensen. Sjabbat vindt plaats vanaf vrijdagavond zonsondergang en duurt tot zaterdagavond. De zaterdag is de zevende dag van de joodse week en op die dag mag er absoluut geen werk of arbeid verricht worden. Die dag bezoeken de Joodse religieuze mensen de synagoge (Joodse tempel).

Rantsoeneringszegels

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kregen de mensen zegels om eten of kleding te kunnen aankopen. Er was een tekort aan eten, omdat de Duitsers veel eten dat uit het buitenland kwam zelf gebruikte om te geven aan de Duitse soldaten. Om deze reden controleerden de Duitsers wat de mensen mochten kopen. Joodse mensen die ondergedoken leefden durfden geen zegels te gaan halen, omdat ze zo hun geheim adres moesten opgeven. Maar ook mensen met zegeltjes hebben tijdens de oorlog honger geleden.

Collaboratie

Collaboratie betekent samenwerken met de vijand. Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren er in België mensen die meewerkten met de Duitsers en mee op zoek gingen naar ondergedoken Joden. Ook in andere landen waren er mensen die het eens waren met de Duitsers.

Verzet

Het verzet is de verzamelnaam voor alle personen en groepen die tijdens de Tweede Wereldoorlog weerstand boden aan de Duitse bezetting van België. Er waren verschillende geheime verzetsgroepen in ons land actief. Zij waren het niet eens met de Duitsers en probeerden Joodse mensen geheim onderdak te bieden, valse documenten te geven of Duitse acties te saboteren. Mensen die in het verzet zaten, riskeerden om gevangen te worden genomen, want dit was verboden.

Antisemitisme

Antisemitisme of Jodenhaat is de discriminerende en racistische behandeling van Joden omwille van hun afkomst of geloof. Joden hebben in de geschiedenis dikwijls te maken gehad met vijandigheid en haat, zoals discriminerende maatregelen van de overheid. Het georganiseerd doden van de Joodse mensen is hiervan het ergste voorbeeld. Dit noemen we de Holocaust.

Komandatur

Dit is de plaats waar de bevelhebber van de Duitse bezettingsmacht, de kommandant, verblijft samen met zijn Duitse soldaten. In Hemiksem verbleef de Komandatur in een groot depot, vlakbij het huis waar Regina zit ondergedoken.

Heil Hitler

De Hitlergroet of nazigroet is een groetgebaar dat gebruikt werd in nazi-Duitsland. De groet wordt uitgevoerd door de rechterarm uit te strekken in de lucht met een gestrekte hand, met de gestrekte handpalm omlaag. De persoon die de groet doet, zegt ook "Heil Hitler!". Deze groet werd in de jaren 1930 gemaakt om de gehoorzaamheid te tonen aan Adolf Hitler en was een aantal jaar verplicht om uit te voeren voor burgers en ambtenaren. Na de Tweede Wereldoorlog werd deze groet verboden in een aantal Europese landen.

Contact

www.vredescentrum.be

www.antwerpenherdenkt.be

vredescentrum@antwerpen.be

03 338 36 51

De educatieve documentaire *Regina Slusny: Oorlogskind tussen twee werelden* en het bijhorende lespakket werden uitgewerkt door het Vredescentrum van stad Antwerpen. Dit aanbod vervangt geen geschiedenisles, maar is een fijne extra na het behandelen van lessen over de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust. Een uitgebreid lespakket over Jodenvervolgving in België kan je hier terugvinden: www.antwerpenherdenkt.be/educatie/lespakketten/gelijkheid-mensenrechten-en-jodenvervolgving

Vormgeving: An Eisendracht

